

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobce: **M. B.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 28. 12. 2021, č. j. X, ve věci starobního důchodu

takto:

- I. Žaloba se **zamítá**.
- II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaná napadeným rozhodnutím změnila své rozhodnutí ze dne 9. 11. 2021, č. j. X, o zamítnutí žádosti žalobce o přiznání starobního důchodu od 28. 11. 2010, tj. při dosažení 56 let věku, tak, že ve výroku nahradila výraz „odst. 1“ výrazem „odst. 2“ a slovo „pojištění“ nahradila slovem „zabezpečení“.
2. Žalovaná napadené rozhodnutí odůvodnila tím, že žalobce by musel pro nárok na přiznání starobního důchodu splnit podmínku zaměstnání v I. AA pracovní kategorii v uranových dolech v délce 9,5 roku a dosáhnout věku 56 let, což splnil, avšak nesplnil třetí podmínku, a to zaměstnání v uvedené kategorii ke dni 31. 12. 1992. Žalovaná doplnila, že napadené rozhodnutí není v rozporu s rozsudkem zdejšího soudu ze dne 31. 8. 2021, č. j. 72 Ad 8/2021-31, kterým soud zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované o nepřiznání starobního důchodu od 55 let.

3. **Žalobce v žalobě** namítal, že sice nesplnil podmínku zaměstnání 10 let pro vznik nároku na starobní důchod v 55 letech, ale splnil podmínku zaměstnání 9,5 roku pro vznik nároku na starobní důchod v 56 letech v kategorii I. AA podle § 76 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „ZDP“) a podle § 174 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995 (dále jen „zákon č. 100/1988 Sb.“).
4. **Žalovaná ve vyjádření k žalobě** uvedla, že žalobce nesplnil podmínku vzniku nároku na starobní důchod v 56 letech, protože ke dni 31. 12. 1992 nepracoval v zaměstnání I. kategorie a dále protože zaměstnání žalobce u Rudných dolů Jeseník, s. p., závod Zlaté hory nelze považovat za I. AA-URAN pracovní kategorii. Tato skutečnost vyplynula ze sdělení Státního úřadu pro jadernou bezpečnost ze dne 13. 6. 2019, č. j. SÚJB/RCKA/11982/2019, jehož originál je založen ve spise zdejšího soudu zn. 19 Ad 24/2018. Podle tohoto sdělení na podzemních pracovištích Rudného dolu Jeseník, s. p., závod Zlaté Hory nebyla stanovena nejvyšší přípustná expozice v riziku ionizujícího záření.
5. Žalovaná žalobci přiznala rozhodnutím ze dne 3. 6. 2013 od 1. 8. 2012 starobní důchod v 56 letech, a to na základě odstranění tvrdosti zákona, tj. prominutí podmínky zaměstnání do 31. 12. 1992. Dnes by mu však tento důchod již nepřiznala, protože bylo zjištěno, že žalobce nepracoval v uranových dolech.
6. Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci **přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.), tedy ke dni 28. 12. 2021.
7. Soud ověřil ze správního spisu, že žalobce v námitkách pouze odkázal na rozsudek zdejšího soudu č. j. 72 Ad 8/2021-31 a namítl, že žalovaná nepřihlédla k § 76 odst. 1 ZDP a § 174 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb. Žalovaná rozhodnutí o námitkách odůvodnila tím, že žalobce nesplnil podmínku zaměstnání I. kategorie ke dni 31. 12. 1992 a dále odkázala na rozsudek zdejšího soudu č. j. 72 Ad 8/2021-31.
8. Ve správním spise je založeno rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí ze dne 25. 2. 2011, č. j. 2011/13538-71, podle kterého ministr nevyhověl žádosti žalobce o prominutí tvrdosti zákona, spočívající v nepřiznání starobního důchodu v nižším věku, protože ministr tvrdost zákona neshledal z důvodu skončení zaměstnání žalobce ke dni 20. 2. 1991; nesplnění podmínek vzniku nároku na dřívější starobní důchod nelze pokládat za tvrdost. Žalovaná zamítla žádost žalobce o invalidní důchod ze dne 20. 5. 2010 a rovněž zamítla všechny následující žádosti o tzv. hornický starobní důchod s jednou výjimkou.
9. Žalovaná žalobci přiznala dne 3. 6. 2013 starobní důchod podle § 29 odst. 1 a § 74 ZDP, a to od 1. 8. 2012. Žalovaná podle pověření ministra práce a sociálních věcí v příkazu č. 30/2006 v souladu s § 4 odst. 3 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“) odstranila tvrdost zákona a prominula žalobci předčasné ukončení zaměstnání v I. AA URAN pracovní kategorii ze zdravotních důvodů (naplnění nejvyšší přípustné expozice). V této pracovní kategorii žalobce získal 9,5 roku, čímž naplnil podmínky nároku na přiznání starobního důchodu v 56 letech. Za den vzniku nároku na důchod byl považován první kalendářní den měsíce

následujícího po měsíci, v němž žalovaná obdržela žádost o odstranění tvrdosti zákona (což bylo dne 17. 7. 2012).

10. Rozhodnutí žalované o přiznání starobního důchodu ze dne 13. 6. 2013 ani navazující rozhodnutí žalované o námitkách ze dne 6. 8. 2013 není předmětem tohoto soudního přezkumu, šlo o řízení o jiné žádosti.
11. Žalobce **při jednání soudu** uvedl, že v květnu 1990 za nimi přišel právník, že překročili nejvyšší přípustnou expozici a budou muset opustit odvětví do 31. 3. 1991, aby dostali náhradu 1 900 Kč měsíčně. Žalobce byl nemocný, tak odešel v únoru 1991. Zaměstnanci uranových dolů měli řadu zvýhodnění, platové tarify, bonusy, dovolenou, počet směn 1 800. Žalobce pracoval v Rudných dolech Jeseník a tesal do kamene, to bylo stejné. Hlavní hygienik stanovil počet směn na 2 100. Žalobce byl jeden z prvních, kdo žádal o hornický důchod a žalovaná mu měla sdělit, jaké má splnit podmínky. Žalovaná při jednání soudu shrnula, že Rudné doly Jeseník, s. p., závod Zlaté Hory nejsou uranové doly a žalobce zde nebyl zaměstnaný ke dni 31. 12. 1992. V rozsudku sp. zn. 72 Ad 8/2021 šlo o jinou žádost, a to o starobní důchod od 55 let. K bodu 21 tohoto rozsudku je třeba dodat, že nebyla splněna podmínka trvání zaměstnání ke dni 31. 12. 1992.
12. Soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
13. Spornou otázkou v posuzovaném případě bylo, jestli žalobce měl nárok na snížení věkové hranice na **56 let** pro vznik nároku na starobní důchod podle § 174 odst. 2 zákona č. 100/1988 Sb.
14. Přitom nebylo sporné, že žalobce nesplňoval zákonnou podmínku setrvání ve vybraném zaměstnání v hornictví do 31. 12. 1992, protože ho ukončil dohodou ke dni 20. 2. 1991. V dohodě je uveden důvod skončení zaměstnání: „ze zdravotních důvodů – prošlá expoziční doba 117 %“ (dohoda je součástí správního spisu).
15. Soud zjistil z osobního listu důchodového pojištění ze dne 24. 4. 2013, že žalobce od 9. 6. 1981 do 4. 3. 1990 vykonával zaměstnání se stálým pracovištěm pod zemí s pracovištěm v hlubinných dolech v pracovní kategorii I. AA URAN (v osobním důchodovém listě označeno jako „AA uran – 55“).
16. Mezi účastníky řízení není sporné, že žalobce byl zaměstnán v dolech pouze 9,5 roku. Sporná byla otázka, zda šlo o vybrané zaměstnání v hornictví v uranových dolech.
17. Tím by žalobci vznikl nárok na snížení věkové hranice na 56 let pro vznik nároku na starobní důchod podle § 76 odst. 1 ZDP a § 174 odst. 1 zákona č. 100/1988 Sb., podle kterého občan, který vykonával před 1. lednem 1993 zaměstnání I. pracovní kategorie, popřípadě službu I. nebo II. kategorie funkcí, má po 31. prosinci 1992 nárok na starobní důchod též, jestliže byl zaměstnán nejméně 25 roků a **dosáhl věku alespoň a) 56 let, byl-li zaměstnán nejméně 14 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. a), popřípadě 9,5 roku, jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech, nebo 19 roků v zaměstnání uvedeném v § 14 odst. 2 písm. b) až h) anebo 19 roků ve službě I. kategorie funkcí.** Žalobce by však musel splnit i podmínku zaměstnání ke dni 31. 12. 1992.
18. Žalovaná podle citovaného ustanovení žalobci důchod od 56 let věku přiznala, a to mimořádně, v rámci řízení o žádosti žalobce o odstranění tvrdosti zákona. K tomuto odstranění tvrdosti byla žalovaná pověřena příkazem ministra práce a sociálních věcí č. 30/2006 ve vymezeném okruhu případů. I kdyby žalobce podal žalobu proti rozhodnutí z roku 2013 o přiznání důchodu v 56 letech, soud by v souladu s § 106 zákona č. 582/1991

Sb. nepřezkoumával rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti předpisů o sociálním zabezpečení; tato rozhodnutí jsou vyloučena ze soudního přezkumu.

19. Zákonné podmínky pro vznik nároku na starobní důchod v 55 a v 56 letech žalobce nikdy nesplňoval, a to ani po „změkčujících“ změnách obecně závazných právních předpisů. Žalobce nevykonával vybrané zaměstnání z hlediska dotčených právních předpisů [zejména § 2 odst. 2 písm. a) nařízení č. 557/1990 Sb.], vykonával ho „krátce“ (namísto požadovaných 10 let jen 9,5 roku), opustil ho příliš brzy (před 31. 12. 1992) a v jiných řízeních bylo u stejných dolů dokazováním zjištěno, že nešlo o uranové doly.
20. Pro posouzení žádosti žalobce je mimo splnění podmínky zaměstnání ke dni 31. 12. 1992 rozhodující i to, zda žalobce byl oprávněně veden v evidenci důchodového pojištění jako zaměstnanec uranových dolů, tj. jako zaměstnanec v I. pracovní kategorii (srov. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2008, č. j. 22 Cad 159/2007-55). Ačkoli to žalobce v námitkách nenamítal a žalovaná se proto touto skutečností nezabývala a byla povinna žádost zamítnout už jen z důvodu nesplnění podmínky zaměstnání k 31. 12. 1992, soud pro úplnost konstatuje následující.
21. Zdejšímu soudu je známo z věci, ve které rozhodl rozsudkem ze dne 27. 8. 2020, č. j. 72 Ad 36/2018-72, bod 39, že podle sdělení Státního úřadu pro jadernou bezpečnost ze dne 13. 6. 2019 k žádosti zdejšího soudu ve věci sp. zn. 19 Ad 24/2018 jmenovaný úřad k dotazu na stanovení nejvyšší přípustné expozice pro práce v podzemí na pracovištích bývalého podniku Rudných dolů Jeseník, závod Zlaté Hory, uvedl, že zde nebyla stanovena nejvyšší přípustná expozice v riziku ionizujícího záření. Nejvyšší přípustnou expozici pro práci na pracovištích Rudných dolů Jeseník, závod Zlaté Hory, stanovil okresní hygienik ČR dne 4. 10. 1990 rozhodnutím č. j. 245.1/90-6389 na 1 800 směn z důvodu rizika škodlivé prašnosti (volný obsah SiO₂).
22. Pokud účastník řízení nesplní byť jen jednu podmínku nároku, žalovaná žádost zamítne a dalšími podmínkami nároku se nezabývá. Podle § 51 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí o námitkách, platí, že je-li v souladu s požadavky § 3 správního řádu zjištěna skutečnost, která znemožňuje žádosti vyhovět, neprovádí správní orgán další dokazování a žádost zamítne. Ustanovení § 51 odst. 3 správního řádu tak umožňuje správním orgánům, aby neprováděly (další) dokazování v situaci, kdy je na místě žádost zamítnout vzhledem k jiné zjištěné skutečnosti. Citované ustanovení však nezabývá správní orgán povinností vypořádat se se všemi námitkami účastníka řízení (srov. rozsudek NSS č. j. 7 As 70/2009-190, č. 2341/2011 Sb. NSS). Jestliže žalobce nesplnil podmínku zaměstnání v pracovní kategorii I. AA v uranových dolech, protože podzemní doly Rudných dolů Jeseník, s. p., závod Zlaté Hory rudným dolem nebyl, žalovaná byla povinna žádost žalobce o starobní důchod od 56 let zamítnout. Žalovaná v rozhodnutí o námitkách rovněž vysvětlila, že žalobce nesplnil ani podmínku zaměstnání ke dni 31. 12. 1992. Tato skutečnost nebyla mezi účastníky řízení sporná. Jak se podává z rozsudku zdejšího soudu č. j. 72 Ad 8/2021-31, žalobce ukončil předmětné zaměstnání dohodou ke dni 20. 2. 1991. V dohodě je uveden důvod skončení zaměstnání: „ze zdravotních důvodů – prošlá expoziční doba 117 %“.
23. K námitce žalobce, že z rozsudku zdejšího soudu č. j. 72 Ad 8/2021-31, bod 21, vyplývá, že má nárok na starobní důchod od 56 let, soud poukazuje na to, že nelze vytrhnout z kontextu pouze bod 21, ale že je třeba citovaný rozsudek vzít v úvahu celý, včetně bodů 12 a 13 a dalších, tj. že ke vzniku nároku na starobní důchod od 56 let je třeba splnit i

podmínku zaměstnání ke dni 31. 12. 1992, což žalobce nesplnil a žalovaná proto žádost žalobce o starobní důchod od 56 let zamítla.

24. Závěrem soud shrnuje, že žalobce nesplnil podmínku zaměstnání v kategorii I. AA v uranových dolech, protože zde nebyl zaměstnaný ke dni 31. 12. 1992 a bylo prokázáno, že podzemní doly Rudných dolů Jeseník, s. p., závod Zlaté Hory, nejsou rudné doly. Žalovaná zjistila správně skutkový stav, vybrala správně právní předpisy, pod které jej subsumovala a z toho vyvodila v souladu se zákonem správné skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil.
25. Úspěšná žalovaná a neúspěšný žalobce nemají právo na náhradu nákladů řízení podle § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 25. srpna 2022

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně

